Rok III. Kraków, dnia 11. czerwca 1921. Nr. 23.

PRZEGLĄD KUPIECKI

O organizacyę kupiectwa.

I.

Podniesiony przez p. Spirę projekt organizacyi kupiectwa zasługuje na największą uwagę. Projekt ten jest tembardziej ważny, że obejmuje całokształt interesów kupiectwa i o tyle charakterystyczny, że dotyka materyalnych stron tego odłamu społeczeństwa, idącego dotychczas luzem i nie widzącego, czy nie chcącego spostrzedz, że rozbieżność dróg prowadzi do ostatecznego zlikwidowania tej grupy, jaką są kupcy.

W pierwszym rzędzie, uważam, że chcąc nie chcąc silna organizacya kupców powstac musi. Konieczność ta wynika z warunków życia. W przeciwieństwie do czasów przedwojennych, rządy przechodzą nad tą grupą ludności do porządku dziennego, same wprawiając się w stan niekonsekwencyi, gdyż wprowadzając centrale, czy pseudocentrale; nie mogą zabić kupietwa jako takiego. Każde zarządzenie rządu, każdy zakaz lub nakaz, ograniczający sferę działania kupiectwa, wywołuje skutki wprost przeciwne, gdyż stwarza niezadowolenie u góry i niezadowolenie u dołu, jak i tendencyę wyłamania się z pod tych więzów, tak u sfer produkujących, jak i konsumujących.

Ale mają te zarządzenia to do siebie, że łatwo u góry powzięte zostają, gdyż rząd nie natrafia na zjednoczoną wolę kupiectwa, widzi przed sobą tylko jednostki, powiedzmy próżnię, reagującą nieznacznie przeciw nakazom rządu. Wynika z tego chaos, bezhołowie, brak wszelkiej zdrowej kalkulacyi, i brak zrozumienia, że narażając interesy kupiectwa, naraża się właściwie interesy konsumenta i jego koło potrzeb i żądań.

Organizacya zatem jest konieczną. Samo tylko pojęcie organizacyi, nic nie mówi, należy temuż dać treść, żyzną i płodną, by też i skutki były odpowiednie.

W jakim kierunku organizacya iść powinna?

1) Po pierwsze, w kierunku zrzeszenia się dzielnicowego i miejscowego.

2) Po drugie, w kierunku odpowiedniego zastępstwa interesów ogólno-kupieckich i lokalnych.

Odnośnie do pierwszego punktu, uważam, że komórką organizacyi powinno być każde miasto z osobna. Miasta te powinny być związane ze sobą głównemi centralnemi organizacyami z siedzibą w Krakowie i Lwowie w Małopolsce, w Poznaniu w Poznańskiem i w Warszawie na byłe Królestwo Polskie. W ten sposób zachodnia część Małopolski, aż po Przemyśl miałaby centralę swoją w Krakowie. Wschodnia część Małopolski we Lwowie.

Każda z tych części państwa powinna mieć swoją autonomię, uwarunkowaną dotychczasowym biegiem ich interesów gospodarczych, ich historycznem podłożem, albowiem inny jest charakter Poznania, inny b. Królestwa, a inny Wschodniej czy Zachodniej Małopolski.

Te poszczególne centrale powinny stać stale z sobą w kontakcie, i o ile interes kupiectwa w ogólności tego wymaga iść wspólnie. Jest to możliwe, jeśli weźmiemy pod uwagę, że są sprawy, które dotykają wszystkich kupców w całem państwie, jak np. sprawa wolnego handlu, central, przyszłego handlu z Rosyą i t. p.

Weszliśmy tu mimowoli w kwestyę drugą, a mianowicie w kierunek zastępstwa interesów kupieckich ogólnych i lokalnych.

Co do spraw lokalnych rozumie się, że same poszczególnie organizacye z osobna będą je mogły najlepiej zastępywać.

Nas interesować może stanowisko i charakter organizacyi centralnych powstać mających.

Tu możemy podchwycić momenta, które trudno rozczepić w pojedyncze składniki. Ale z natury centralnych organizacyi dużo i jasno wypowiedzieć można. Po pierwsze centrale mają za zadanie obronę interesów kupiectwa wewnątrz państwa i zastępstwo i obronę interesów kupiectwa odnośnie do gospodarczych przesłanek rządu ze względu na politykę handlową rządu zagranicą. Jedno z drugiem się po części wiąże.

Przypatrzymy się bliżej wewnętrznej działalności związków.

Państwo polskie stoi przed rozwiązaniem następujących problemów jak kwestyi uregulowania waluty, przywrócenia równowagi w budżecie państwowym, zmiany przepisów o spoczynku niedzielnym, reformy podatkowej, zniesienia czy zmodyfikowania urzędów przywozu i wywozu, urzędu walki z lichwą i t. p. Dotychczasowa działalność rządu szła w tym kierunku, że o zdanie sfer handlowych nikt się nie pytał. Wynikały z tego powodu tarcia, biurokratyczny sposób rozwiązywania najtrudniejszych problemów, a co za tem idzie — niemożność zapobiegania niezdrowym skutkom.

Stąd wynika dla organizacyi centralnych — po odpowiedniem uzgodnieniu ich opinii — konieczność zajęcia fachowego stanowiska wobec programu rządu Stanowisko to ująć można we formie zebrania postulatów sfer handlowych, nadania inicyatywy we formie memoryałów, i możliwości skoordynowanej akcyi wobec reprezentantów sejmu i rządu.

Postulaty te i inicyatywa muszą być ujęte kategorycznie wobec polityki gospodarczej rządu, wobec zawrzeć się mających traktatów handlowych z zagranicą. Konieczne jest jednak współdziałanie z dotyczącemi Izbami handlowemi i przemysłowemi.

Uważam, że podobne memoryały powinny być równocześnie przesyłane Izbom handl. i przemysł. jak czynnikom sejmowym i rządowym, by akcya była jednolita i odniosła skutek.

Co zaś do stosunku do organizacyi lokalnych, powinna być utrzymana z niemi żywa korespondencya. Pomódz tu mogą najwięcej odpowiednie ugrupowania w łonie każdej organizacyi.

Organizacye bowiem tak lokalne jak i centralne powinny się rozpadać na poszczególne grupy (branże), gdyż organizacye kupieckie, nie mogą obejmować tylko ogólną stronę życia handlowego, ale zająć się muszą i szczegółową.

Dr. Salpeter.

W sprawie reformy waluty.

Dnia 30 kwietnia ub. r. wynosił obieg banknotów polskich 16 miliardów. W przeciągu roku tj. do 30. kwietnia 1921 wzrósł on do 86 3|4 miliardów. Wedle ostatniego sprawozdania Polskiej Kraj. Kasy Pożyczkowej do 20. maja br. wypuszczono ogółem 91 1|4 miliarda. Wkrótce będziemy obchodzili z chorągwiami jubileusz przekroczenia jednej setki. Zresztą dług państwa w Polskiej Kr. Kasie Pożyczkowej przekroczył już znacznie pierwszą setką miliardów, gdyż wynosił on 30. kwietnia br. przeszło 106 1|2 miliardów marek. Przy obecnym systemie opodatkowanie i nieudolnej administracyi skarbowej jest zaciąganie pożyczek w P. Kr. K. P. i emitowanie banknotów tejże kasy jedyną drogą zdobywania dla państwa dochodów.

Z tej sytuacyi nie widać zresztą wyjścia. I w bieżącym roku budżetowym przewidywany jest kolosalny deficyt; najmniej 80 milionów. Ale nie trzeba być pesymistą, aby uważać, że cyfra ta — chociaż sama przez się przerażająca—jest o wiele za niską. W naszem położeniu wszelki rachunek jest wykluczony, gdyż gospodarka rotacyjna prowadzi do coraz dalszego spadku wartości marki polskiej i do anarchii w naszem życiu gospodarczem.

Wynika z tego, że uzdrowić nas może jedynie radykalna reforma walutowa-skarbowa. Jej pierwszym krokiem stworzenie banku biletowego, opartego na wręcz odmiennych niż Kraj. Kasa Pożyczkowa podstawach. Do podobnej reformy przystępuje obecnie Austrya. My na razie na pomoc zagranicznego kapitału liczyć nie możemy. Musimy więc stworzyć bank biletowy, mimo, że nie posiadamy pokrycia kruszcowego. Zdobycie tego pokładu nie jest jednak nawet w naszych stosunkach czemś nieosiągalnem.

Przyjmujemy, że mamy w obiegu sto miliardów marek, odpowiadających mniej więcej stu milionom dolarów co do giełdowej wartości. Biorąc za podstawę normalne pokrycie kruszcowe w wysokości 33 proc., okazuje się, że 33 milionów dolarów lub ich równowartość w złocie i obcych dewizach mogłaby zapewnić naszemu rynkowi pieniężnemu stałość. Wartości takie możnaby zebrać drogą prywatnych subskrybcyi w kraju i zagranicą, pod dwoma jednak warunkami: 1) subskrybentom gwarantuje się niezależność organizacyjną banku od finansowej polityki państwa, 2) zapewnia się im wypłatę dywidendy, przyczem państwo powinno przyjąć odpowiednią gwarancyę.

Rzecz jasna w podobnym stosunku musi się przeprowadzić dewalwacyę marki polskiej na złotego. Właściciel 100 marek otrzymałby 1 złotego, równego 1|5 części dolara. Tu jednak napotykamy na ogromną trudność. Chodzić będzie o ustalenie relacyi złotego do długów i zobowiązań przedwojennych jeszcze istniejących (hypoteki, listy zastawne) i relacyi do stałych świadczeń (podatki, czynsz). Z jednej strony obecna relacya jest niesłychanie krzywdzącą, z drugiej zaś ich wypłata w nowej walucie spowodowałaby rewolucyę w naszym bilansie gospodarczym. W każdym razie znaleźć się będzie musiało środek na wybrnięcie z tych trudności, gdyż bez przeprowadzenia tej koniecznej reformy staczać się będziemy coraz niżej.

R. Pfeffer.

Przebudowa gospodarki niemieckiej.

I.

Niemcy przystępują do wypełnienia przyjętych zobowiązań londyńskich. Przystępują ze znaną właściwą im, a na całym świecie przysłowiową systematycznością-niemiecką. Dotąd dowiedziała się zagranica tylko o wydaniu koalicyi pewnej ilości dewiz zagranicznych i stukilkudziesięciu milionów marek w złocie. Sądzi się więc ogólnie, że i nadal ta prosta droga będzie jedyną. Jednak uważny czytelnik prasy niemieckiej czy uważny obserwator wewnętrznego życia Niemiec od pewnego czasu codziennie konstatuje, że Niemcy nie pojmują sprawy odszkodowań zupełnie mechanicznie; to znaczy w ten sposób, iż w ich życiu gospodarczem nie nastąpi żadna zmiana poza tym chyba wyjątkiem, że rok rocznie pewną ilość wartości oddawać będą koalicyi. Niemcy uważają rzecz za bardziej skomplikowaną, ufają jednak, że uda się im komplikacye przezwyciężyć i wyjść z turnieju gospodarczego obronną ręką.

Jedno jednak podnieść należy. Dotąd nie dały się słyszeć poważne głosy, mówiące o niemożności wypełnienia warunków ultimatum koalicyi. Głośna i rozpaczliwa defenzywa, która przed przyjęciem ultimatum w okresie stosowania sankcyi gospodarczych i militarnych napełniała atmosferę masą elektryczności, grożącej każdej chwili wybuchem, ustała zupełnie. Po podpisaniu inne cele postawili Niemcy w programie Co do litery—twierdzą—pragną wypełnić zobowiązania, lecz w ten sposób, aby nie naruszając w niczem traktatu dać jak najmniej. Myśl tę propagują obecnie już dzienniki i czasopisma fachowe, a nie może ulegać najmniejszej wątpliwości, że w kołach rządowych i w centralnych organizacyach gospodarczych sprawa jest szczegółowo badana i szeroko dyskutowana.

Gospodarcza sytuacya Niemiec przedstawia się w chwili obecnej wcale pomyślnie. W przeciągu bardzo krótkiego czasu udało się Niemcom przebudować swój system produkcyi i rozdziału i przystosować go do potrzeb pokojowych. Nie tylko do własnych potrzeb, ale także do wymagań wielkich rynków światowych. Z jaką energią wykonano tam zadanie, świadczy chociażby fakt, że nie odczuwa się dzisiaj w Niemczech braku lokomotyw i wagonów, pomimo, że szereg tysięcy jednostek taboru kolejowego został w myśl postanowień zawieszenia broni i traktatu wersalskiego wydany koalicyi. Pociągi kur-

szą obecnie z największą regularnością zupełnie jak za czasów pokojowych. A ostatnie podniesienie taryf ma nawet usunąć deficyt.

Pod wielu względami jest nawet sytuacya Niemiec korzystniejsza, niż położenie przemysłowych krajów ententy. Wskutek niskiego stanu waluty i zupełnego wyczerpania zapasów w czasie wojny dał się kryzys w Niemczech mniej niż na zachodzie odczuć. I gdyby nie problem reparacyi, nie mieliby faktycznie Niemcy dużo powodów do skarg. Podpisy jednak muszą być respektowane, wiedzą o tem Niemcy z doświadczenią ostatnich dwu miesięcy. Niemcy zobowiązały się do zapłaty 2 miliardów marek w złocie rocznie i do opłacania 26 proc. taksy eksportowej od całego swego wywozu. Punkt ciężkości spoczywał na taksie wywozowej, gdyż sama dwumiliardowa rata roczną reprezentuje drobny tylko ułamek należytości alianckich. Pomysł nadania tego wielkiego znaczenia taksie wywozowej wydawał się i sprawiedliwy i praktyczny. Albowiem wywóz, jego wielkość i rozgałęzienie jest w normalnych stosunkach miernikiem siły gospodarczej danego państwa i dowodem jej istnienia. A sprawiedliwem jest, aby odszkodowania—choćby nawet nosiły charakter kary—były dostosowane nie tylko do wielkości wyrządzonej krzywdy, ale także do siły płatniczej dłużnika. System ten jest także praktyczny, albowiem umożliwia elastyczną wybudowę problemu reparacyjnego, zwiększa wpływy równomiernie z wzrostem dobrobytu Niemiec, a ponadto nie niszczy tych ostatnich.

Ale już teraz w parę tygodni po przyjęciu ultimatum okazuje się, że koalicya przeceniała jego praktyczność, a świat jego sprawiedliwość. Niechęć dłużników, szczególnie dłużników obowiązanych na podstawie prawa międzynarodowego, do solidnego wyrównania swych zobowiązań jest powszechna. Gdy jednak grozi sankcya karna—jak w danym wypadku Niemcom—nie odważają się wręcz wystąpić, a chętnie natomiast uciekają się do wybiegów. Taki wybieg Niemcy znalazły. Jest nim przebudowa gospodarki narodowej.

Przed wojną Niemcy miały udział w jednej szóstej części całego handlu światowego; a więc udział kolosalny. Cały świat opasany był gęstą siecią placówek niemieckich, ich organizacya i ekspanzya groziły Anglii wydarciem silnie dzierżonej palmy pierwszeństwa. Niemcy były potężnem ogniwem w splocie międzynarodowych stosunków gospodarczych. Obecnie dążą do wycofania się z nich, względnie do ograniczenia ich do minimum. Postawiono hasło **samowystarczalności.** Zabrano się do jego przeprowadzenia w życiu.

(Dok. nast). *hn.*

Reglamentacya przywozu i wywozu towarów włóknistych.

Okręgowy Urząd Przywozu i Wywozu w Krakowie podaje do wiadomości stron interesowanycu wskazówki Głównego Urzędu przywozu i wywozu w Warszawie, jakich się będzie trzymał na najbliższą przyszłość co do traktowania przywozu i wywozu towarów włókienniczych:

§. 1.

Wstrzymuje się bezwzględnie przywóz wszelkich tkanin bawełnianych i lnianych, surowych, bielonych, merceryzowanych, barwionych, wielobarwnie drukowanych, wielobarwnie — tkanych, oraz wszelkich tkanin wełnianych, półwełnianych, mieszanych, półjedwabnych, jedwabnych, jak również wszelkich wyrobów z nich (: konfekcji, konfekcji drobnej: jak krawaty i tp. bielizny, :) a nadto wszelkich wyrobów dzianych, pończoszniczych, z wyjątkiem wypadków szczegółowo określonych w następnych punktach niniejszego ogłoszenia.—

§. 2.

Dozwolonem do przywozu bez specyalnych pozwoleń Urzędów Przywozu i Wywozu pozostają nadal umieszczone na liście w Dz. Ust. 87. poz. 575. w poz. T. c. 202. tkaniny, wełniane, półwełniane i bawełniane, tkane i pilśniowe (: filcowe :) przeznaczone wyłącznie na cele techniczne.—

Pod tymi wyrobami należy rozumieć jedynie filce dla fabryk papieru, specjalne sukna dla maszyn przędzalniczych, oraz płótna filtracyjne dla cukrowni i innych fabryk jak chemiczne i tp. przyczem należy w zaświadczeniach przestrzegać ścisłej nomenklatury.

§. 3.

Ponieważ produkcja krajowa nie pokrywa jeszcze zapotrzebowania fabryk hafciarskich w tkaniny bawełniane tzw. **Cambricu** przywóz tej tkaniny jako półfabrykatu, jest aż do odwołania dozwolony, jednak tylko za pozwoleniami Okręgowego Urzędu Przywozu i Wyw. w Warszawie. Pozwolenia na przywóz cambricu otrzymać mogą jedynie fabryki hafciarskie. Do podań należy dołączyć próbki towaru w 3-ch egzemplarzach, z których jeden egzemplarz naklejany będzie na zaświadczeniu, drugi na duplikacie przesyłanym do komór celnych, a trzeci pozostaje w Okręgowym Urzędzie Przywozu i Wywozu.—

Jednocześnie petenci winni przedstawić zaświadczenie Depar. przemysłowych lub inżynierów przemysłowych, że sprowadzana przez nich ilość tkanin bawełnianych odpowiada zdolności przetwórczej ich nakładu na dany okres czasu.—

§. 4.

W drodze wyjątku od §. 1. niniejszego ogłoszenia dozwolony jest przywóz aż do odwołania jedynie bawełnianych podszewek męskich i damskich oraz Wiktorji bawełn. do fabrykacji kwiatów sztucznych jednak tylko za zaświadczeniami Okręgowego Urzędu Przywozu i Wywozu w Warszawie.—

W tym celu będą Okręgowe Urzędy podania tylko na wzmiankowane wyżej tkaniny przesyłać do Okręgwego Urzędu Przywozu i Wywozu w Warszawie.— Pozwolenia na przywóz powyższych towarów otrzymywać mogą jedynie znane i poważniejsze firmy krajowa tego działu. Do podań należy dołączyć próbki towaru w 3-ch egzemplarzach, próbki te Okręgowy Urząd porównywać będzie z kolekcją próbek towarów niewyrabianych w kraju i w razie wydania pozwolenia jeden egzemplarz nakleja na pozwoleniu, drugi na duplikacie przesyłanym do komór celnych a trzeci pozostaje w Okręgowym Urzędu Przywozu i Wywozu w Warszawie.—

§. 5.

Na przywóz następujących tkanin mogą być udzielane w drodze wyjątku pozwolenia w ilościach ograniczonych jedynie przez Główny Urząd w Warszawie:

1. Tkaniny półjedwabne do pokrycia parasoli oraz tkaniny jedwabne w tańszych gatunkach do wyrobu krawatów,
2. Tkaniny wełniane: a). kaszmir i tybet do wyrobu chustek,

Powyższe artykuły znajdują się na liście zabronionych do przywozu (Monitor Polski Nr. 107. i 154 z 1920. r.) i z tego tytułu pozwolenia na ich przywóz mogą być udzielane wyłącznie przez Główny Urząd Przywozu i Wywozu w drodze wyjątku na podstawie artykułu 10. p. 2. Ust. dn. 15. lipca 192 r. (: Dz. Ust. Nr. 79. poz. 527 :). Pozwolenia na przywóz kaszmiru i tybetu otrzymywać mogą jedynie fabryki wyrabiające chustki.-- Petent winien przedstawić zaświadczenia wskazane w §. 7. tejże instrukcji.--

§. 6.

Przywóz wszelkiej konfekcji damskiej, męskiej i dziecięcej gotowej w myśl §. 1. niniejszego ogłoszenia jest bezwględnie wzbroniony (: Ubrania, bielizne, okrycia, kapelusza, krawaty i tp. :) za wyjątkiem przywozu modeli, na które pozwolenia w drodze wyjątku mogą być wydawane jedynie przez Urząd Główny i to wyłącznie tylko znanym firmom krajowym, wytwarzającym konfekcję.— Jednorazowo będą mogły być wydawane pozwolenia na ilości nie przewyższające jednej sztuki kazdego gatunku.—

Nadto Głównemu Urzędowi Przysługuje prawo dla regulowania cen w kraju, wpuszczać w wypadkach szczególnie na uwzględnienie zasługujących pewne partje gotowej odzieży, bielizny w gatunkach tańszych, sprowadzanych przez znane i zasługujące na zaufanie firmy tego działu lub organizacji aprowidujących ludność.—

§. 7.

Na przywóz przędzy z jedwabiu sztucznego, potrzebne są pozwolenia, które będą wydawane przez Urzędy Okręgowe tylko fabrykom i warsztatom przerabiającym przędzę na wyroby (:wstążki, taśmy, krawaty i tp.:). Przyczem petenci winni przedstawić zaświadczenie Departamentów przemysłowych lub inżynierów przemysłowych w b. Kongresówce, Izb handlowo-przemysłowych w Krakowie, Lwowie, Brodach, Bielsku dla Małopolski i Śląska Cieszyńskiego i Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej dla Wielkopolski i Pomorza, że sprowadzana przez nich ilość jedwabiu sztucznego odpowiada zdolności przetwórczej ich zakładu na dany okres czasu.—

§. 8.

Ze względu na dostateczną produkcję przędzy bawełnianej pojedyńczej, surowej, bielonej, mercerysowanej i barwionej do §. 36. wyłącznie poz. t. c. 183 p. a. i b. wydawanie zaświadczeń na przywóz tejże aż do odwołania wstrzymuje się.—

§. 9.

Wywóz tkanin wszelkiego rodzaju będzie dopuszczony bez ograniczeń do wszystkich krajów z którymi Rzeczpospolita Polska posiada zawarte umowy handlowe.— Podania o wywóz do wszystkich innych krajów należy kierować do Urzędu Głównego w Warszawie.--

Kasa Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców.

Do dzisiejszego numeru Przeglądu załączamy dla wszystkich Prenumeratorów Deklaracyę przystąpienia do Kasy Krak. Stow. Kupców. Powołujemy się na odezwę, zamieszczoną w 21 nrze naszego pisma. Nie wątpimy, że nasze kupiectwo dostatecznie rozumie potrzebę stworzenia własnej instytucyi kredytowej i finansowej, która wyłącznie dobru kupiectwa służyć będzie. Mamy zapewnione poparcie zagranicznych sfer finansowych pod warunkiem jednak, że galicyjskie kupiectwo okaże samo uprzednio odpowiednią dojrzałość społeczną. Przez subskrypcyę udziałów Kasy nie dokonywuje nikt żadnej ofiary. Pieniądze które często leżą bezużytecznie, złożone w formie udziałów przynosić będą dobry i pewny procent, a potrzebujący kredytu kupcy uzyskają takowy w Kasie na dogodnych warunkach bez opłacania bankom prowizyi, premii i td.

Wpisowe wynosi 50 mk. pojedynczy udział (ilość nieograniczona) 500 mk. Prosimy o czytelne wypełnianie Deklaracyi i o przesyłanie ich odwrotną pocztą na adres: Kasa Krak. Stowarzyszenia Kupców, Kraków, Grodzka 48.

Zakończenie roku szkolnego w krakowskich szkołach uzupełniających.

Dnia 5. bm. odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego w uzupełniających szkołach: męskiej handlowej im. Słowackiego i żeńskiej przemysłowej. Na uroczystości te zaprosiły obie Dyrekcye Krakowskie Stowarzyszenie Kupców, które też wysłało delegacye i wyasygnowało większą kwotę na nagrody dla najpilniejszych uczniów i uczenic. Nagrody te rozdzielono w formie książeczek oszczędnościowych, opiewających na kilka banków krakowskich; Krakowskie Stowarzyszenie Kupców ofiarowało 22 takich książeczek.

W szkole handlowej męskiej zastępywali Stow. Kupców pp. **Fromowicz i Reich.** W przemówieniu wstępnem skreślił p. dyr. **Hay** działalność szkody, dając krótki rzut retrospektywny na dziesięć lat jej istnienia. Wyniki osiągnięte są znaczne, lecz mogłyby być o wiele większe. Główną przeszkodą w nauce było nieregularne przychodzenie uczniów do szkoły. Mowca zakończył swe przemówienie apelem wystosowanym do Krak. Stow. Kupców, aby to wpłynęło na kupiectwo w tym kierunku, żeby to ostatnie wszelkiemi siłami umożliwiło uczniom systematyczne uczęszczanie na naukę.

P. **Fromowicz** jako delegat Krak. Stow. Kupców wyraził radość z osiągniętych przez uczniów w nauce postępów, czego dowodem jest znaczna ilość uczniów celujących. Egzamin końcowy odpowiada bilansowi w życiu gospodarczem. Im mniej zapisana

jest strona winien, a im więcej pozycyi zawiera strona ma, tem sytuacya jest pomyślniejsza. Ten wypadek korzystny zachodzi także w czasie dzisiejszej uroczystości, kończącej mozolny rok pracy. Następnie podziękował mowca Dyrektorowi i Gronu nauczycielskiemu za sumienną pracę, której owocem są tak pomyślne rezultaty.

Delegat Stow. Kupców p. **Reich** rozdał najpilniejszym uczniom nagrody, poczem jeden z odznaczonych uczniów dziękował Gronu profesorskiemu i Krak. Stowarzyszeniu Kupców za opiekę.

Podobna uroczystość odbyła się wszkole przemysłowej i handlowej żeńskiej, w której pobierało naukę około 200 dziewcząt. Dyrektor zakładu p. **Lilienthal**, omawiając dzieje szkoły, podniósł, że szkoła obejmowała pierwotnie wyłącznie dział przemysłowy, a dopiero dzięki wydatnej subwencyi Krak. Stowarzyszenia Kupców umożliwionem zostało założenie przy szkole przemysłowej kursu handlowego. Pilność wychowanek ilustruje nietylko 54 nagród, przyznanych uczenicom, lecz także wystawa prac, buchalteryi i korespondencyi; zaproszeni goście wystawę z rzeczywistem uznaniem oglądali.

Delegat Stowarzyszenia Kupców p. dyr. Lauer wygłosił stosowne przemówienie. Podziękował uczenicom za osiągnięte wyniki, nawoływał je do dalszej owocnej pracy. Podniósł, że uczenice nie poprzestały na pobieraniu przepisanej obowiązkowej nauki, lecz także z własnych funduszów opłacały w zakładzie lekcye francuskiego, stenografii i nauki pisania na maszynie. Kilka nagród ofiarował p. Lauer z własnych funduszów Pozostałym uczenicom — bez względu na wyznanie — wręczył je z ramienia Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców p. **Pacanower**.

Podatek dochodowy na r. 1921.

Komisja skarbowo budżetowa uchwaliła projekt noweli do ustawy o wymiarze podatku dochodowego, jak brzmi tytuł „ustawa w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921“.

Projekt ustawy brzmi jak następuje: -

Art. 1. Na rok podatkowy 1921 podlegają opodatkowaniu osoby fizyczne, których łączny dochód roczny przekracza w miejscowościach (art. 3. ustawy z dnia 16. lipca 1920. D. U. R. P. Nr: 82, poz. 550):

a) klasy pierwszej 8.000 mk.
b) klasy drugiej 10.000 mk.
c) klasy trzeciej 12.000 mk.
d) klasy czwartej 14.000 mk.

Do klasy pierwszej należą te miejscowości, które według podziału miejscowości w Państwie Polskiem na klasy dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej pracowników państwowych, zaliczono do IV i V klasy;

Do klasy drugiej należą miejscowości, zaliczone do klasy III. według powyższego podziału;

Do klasy trzeciej należą miejscowości, zaliczone do klasy II. według powyższego podziału, z wyjątkiem miast, liczących ponad 100.000 mieszkańców, które łącznie z Warszawą należą do klasy czwartej podatku dochodowego.

Miejscowości położone na obszarach, przyłączonych do Państwa Polskiego na podstawie Traktatu Ryskiego, należy zaliczyć do jednej z czterech klas, według tych zasad, które służyły za podstawę dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyźnianego.

Art. 2. Przy wymiarze podatku od dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (ust. 6. art. 3 ustawy), osiągniętych w roku 1920, jak również przy potrąceniach na poczet podatku za dotyczący rok podatkowy należy wziąć w rachubę tego rodzaju dochody: do 40.000 mk. włącznie tylko w stosunku 5/10 zaś ponad 40.000 mk. do 100,000 mk. włącznie tylko w stosunku 6/10 części ich rzeczywistej wysokości.

Art. 3. Wysokość potrącalnych opłat i premii (ustęp 3 i 4. art. 10 ustawy) podwyższa się na rok podatkowy 1921 o 100 proc.

Art. 4. Określone w artykułach 25, 26 i 28 ustawy granice dochodu, uzasadniające zwyżki lub zniżki podatkowe podwyższa się z kwoty 12.000 mk. do kwoty 24.000 mk., z kwoty 24.000 mk. do kwoty 45.000 mk. i z kwoty 36.000 mk. do kwoty 50.000 marek.

Art. 5. Kwoty podatku przypadającego od uposażeń służbowych osób, wymienionych w części drugiej, zdanie pierwsze art. 75 ustawy, a przez służbodawcę potrącone w roku 1921, na zasadzie art. 89 powołanej ustawy zalicza się w pełnej sumie, jako uiszczenie podatku również na podatek, wymierzony na drugi rok podatkowy.

Art. 6. Minister Skarbu może zarządzić zaniechanie poboru podatku majątkowego na rok podatkowy 1821 w tym wypadku, w którym przypadający podatek majątkowy wynosi mniej, niż 105 mk.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się ministrowi Skarbu.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1921 roku.

Dla podniesienia waluty.

W dwóch kierunkach—jak wiadomo—idą nacechowane najwyższą mądrością stanu zarządzenia naszych władz skarbowych w kierunku podniesienia naszej waluty: 1-o wzmożenia eksportu i 2-o ograniczenia importu. Dzieje się to na skutek prawie nieomylnych, które nauka ekonomji do wierzenia podaje, teoryi, które nie dość są spopularyzowane w Polsce i dlatego zapewne nie znajdują dostatecznego zrozumienia w szerokich masach. Nie dlatego, aby nauka w Polsce nie znajdowała wogóle zwolenników, lecz dlatego, iż trudno ją u nas rozpowszechniać metodą poglądową, bowiem tesrja w nauce mówi zupełnie co innego, niz praktyka w życiu. Musimy to wyjaśnić metodą poglądową.

1) Państwo wzmaga wywóz. Ciesz się obywatelu Oto wagon za wagonem idzie zagranicę z cukrem; w zamian do kraju raz po raz napływają większe sumy w obcej walucie... A rezultat... Myślisz: zwyżka marki polskiej?. Nie: Brak cukru kartkowego i drożyzna cukru bez kartek,. Czyli: nawet gdyby dzięki wywozowi cukru marka polska poszła w górę, to ty, obywatelu masz tylko tę jedną pociechę iż z braku cukru kartkowego musisz coraz drożej płacić za cukier bezkartkowy walutą coraz bardziej... idącą w... górę!

2) Państwo zmniejsza przywóz!.. Oto z rozkazu jakiegoś urzędu czy z podszeptu paska wydany zostaje zakaz sprowadzenia do kraju skór, aby nie wywozić z kraju obcej waluty, aby nie deprecjonować przez to marki polskiej... Ciesz się znowu, obywatelu.... Oto obca waluta zostaje w kraju bez zapotrzebowania... i oto twoje nagromadzone w kieszeni marki idą coraz bardziej w górę! Spoglądasz z pogardą na świat cały, patrzysz, kto ci się w należnym hołdzie do stóp ściele i zauważasz, że oto trzewiki twoje domagają się odmiany... Pędzisz z zyskującą na wartości walutą do mistrza sztuki szewskiej i tu dowiadujesz się, iż za sumę, która wczoraj starczyła na zakup całej jednej pary obuwia, możesz dziś nabyć zaledwie pół i to nie zupełnie całej pary... Czemu? Bo waluta wprawdzie wskutek ograniczenia wwozu nie spada zbyt gwałtownie, ale skóra krajowa, pozbawiona obcej konkurencji staje się coraz droższa...

I bądź tu mądry obywatelu!...

Nasze położenie finansowe w świetle cyfr.

Poniżej podajemy zestawienie naszych wpływów państwowych. Dadzą one możność szerokim kołom czytelników zorjentowania się w naszym skomplikowanym systemie skarbowym.

Jak wiadomo kwestja bytu naszej państwowości jest tak ściśle związana z naszem położeniem finansowem, że zagadnienie to staje się niemal decydującem o naszej przyszłości.

Oto garść cyfr. za ubiegły okres sprawozdawczy.

Wyszczególnienie dochodów:

	w b. zab. rosyjsk.	w b. zab. austr.
Pod. bez.	7 334448	22713988,17
Cło	86589444	117081991
Monop.	349082345	1101333
Opłaty	109724131	26638249
In. doch.	1986964	1383387

Z powyższego zestawienia wynika, że najważniejsze znaczenie wykazują monopole — 350 mil. mk. i cło — 2 3 mil. mk. Całkowicie podrzędne znaczenie w nasyym systemie skarbowym posiadały w okresie sprawozdawczym podatki bezpośrednie które stanowiły zaledwie 1 pr. ogólnegę wpływu. Należy zaznaczyć, że również znikomym jest rezultat podatku gruntowego.

W b. Kongresówce 5 mil. w stosunku rocznym — 20 mil. t. j. 1 marka z morgi, co jest całkiem bez znaczenia, w Małopolsce zaś — 3 mil. w stosuku rocznym 12. mil. Zupełne niewyzyskanie olbrzymich dochodów rolnych, które wzrosły niepomiernie, wskutek lichwy żywnościowej, stanowi rażącą niesprawiedliwość w systemie podatkowym.

Pozostałe podatki bezpośrednie posiadają również drobne znaczenie skarbowe. W lipcu r. 1920 zostały one silnie podwyższone, rezultat jednak finansowy jeszcze niewiadomy.

Tymczasowem wyjściem z położenia ciężkiego są pożyczki rentowe, zaciągane w trojakiej formie: kredytu w P. K. K. P. — dług bieżący; pożyczki wewnętrznej i pożyczki zagranicznej.

Pierwszy — najłatwiejszy, lecz zarazem zgubny dla finansów i gospodarstwa urósł w przeciągu 1920 roku dziewięciokrotnie.

Pożyczka wewnętrzna przyniosła 10 miliardów, co jeżeli wziąć pod uwagę nagromadzoną wielką ilość papierów w kasie, uważać należy za rezultat niezmiernie skromny.

Pożyczka zewnętrzna, dzięki ofiarności Polaków amerykańskich z za morza wyraża się w sumie około 14 miliardów.

Od Redakcji

Zwracamy się do wszystkich, sprzyjających „Przeglądowi Kupieckiemu", by nadsyłali nam swoje, korespondencje do zamieszczenia w piśmie naszem zasilali nas swojemi pracami, informowali nas stale o stosunkach, panujących w naszym zawodzie danej branży i miejscowości, by zwracali się do nas z żażaleniami w razie jakichkolwiek krzywdy

Współdziałanie ideowe, stały kontakt między czytelnikami a pismem, jest koniecznym.

KRONIKA.

W SPRAWIE POŚWIADCZEŃ O UZYSKANIE WIZUM. W ostatnich tygodniach zgłaszają się do biura Krak. Stow. Kupców z prośbą o wydanie poświadczenia paszportowego do konsula austr. liczni petenci nie zaopatrzeni w tzw. Einreisebewilligung, ani nawet w dokumenty kupieckie, uzasadniające konieczność wyjazdu. Komunikujemy więc, że polecenia paszportowe mogą być wydawane tylko okazicielom ważnego pozwolenia wjazdu, a w innych wypadkach tylko w razie zajścia rzeczywiście wyjątkowych okoliczności.

PODANIA O PASZPORTY. Dyrekcya policyi komunikuje: Na podstawie najnowszych instrukcyj podania o paszporty należy wnosić na nowych formularzach, które można nabyć u firmy „Sarmacya“ przy ul. Szewskiej. Do formularzy należy dołączyć dwie fotografie. Bliższych informacyj udziela kierownik biura paszportowego przy Dyrekcyi policyi w godz. urzędowych od 9 do 3 popołudniu.

Interwencja w krak. Urzędzie walki z lichwą. Prezydjum Krak. Stow. Kupców interweniowało w ub. tygodniu u Naczelnika krak. Urzędu walki z lichwą. Chodziło o masowe pociąganie kupców do odpowiedzialności za umieszczanie cen na towarach, wystawionych w oknach wystawowych. Naczelnik Urzędu stanął na stanowisku, że uwidacznianie cen na każdym towarze z osobna przewiduje ustawa, która musi ściśle być przestrzeganą mimo bliskiej likwidacyi Urzędu. Na towarach luksusowych ceny nie muszą być uwidocznione ale interpretacya pojęcia „luksus“ jest bardzo ostro stosowana i przedmioty uważane za zbytkowne (np. jedwabie) wobec braku innych traktować się będzie jako przedmioty codziennego użytku.

W SPRAWIE ODBIORU POZWOLEŃ WYWOZU I PRZYWOZU. W okręgowych urzędach przywozu i wywozu zaobserwowano, że udzielone pozwolenia na wywoz, względnie przywóz, nie są niekiedy odbierane po ich wydaniu z biura. Wobec tego ustalono obecnie termin 3-tygodniowy na odbiór wydanych pozwoleń, o ile dla danego towaru w tym okresie czasu nastąpiła zmiana zasad reglamentacji, n. p. zakaz przywozu, względnie wywozu. O ile zaś reglamentacja towaru nie uległa zmianie, to wydawane pozwolenie utrzymuje swoją ważnosc aż do upływu terminu, oznaczonego w pozwoleniu.—

ZEBRANIE MŁODZIEŻY HANDLOWEJ, które się odbyło w ub. tygodniu w sali Stow. Ezra, przyjęło jednomyślnie rezolucyę, wyrażającą protest przeciw przedłużaniu dnia roboczego i przesuwaniu obowiązujących w handlu godzin. Następnie domaga się rezolucya zniesienia 1 proc. gratyfikacyi przy równoczesnem podwyższeniu pensyi i dokonywania opłaty podatku dochodowe, za pracowników przez kupców.

WSTRZYMANIE PRZYWOZU SKÓR. Okręgowy Urząd przywozu i wywozu komunikuje nam: Wobec zwiększenia krajowej produkcji skór podeszwowych, chrómowych i juchtów oraz zapełnienia rynków przez wprowadzenie dużej ilości skór z zagranicy, Główny Urząd Przywozu i Wywozu w Warszawie polecił nadal wstrzymać przywóz skór podeszwowych, chromów i juchtów, oraz przywóz obówia zwyczajnego.—

Podając o tem do wiadomości zaznacza się, że będą uwzględnione sprawy przywozu tych skór, które zostały już przez Firmy opłacone, jeżeli będą przedstawione dowody stwierdzające zapłatę włącznie do 14. czerwca br.

Po upływie oznaczonego terminu żadne reklamacye uwzględniane nie będą. — Przywóz gemz zamszowych, lakierów i wyrobów z nich w dalszym ciągu podlega kompetencyi jedynie Warszawskiego Okręgowego Urzędu na zasadzie poprzednio wydanych instrukcji Głównego Urzędu.—

ZAROBEK BEZ PRACY. Rząd stara się o uzyskanie wpływu na rynek pieniężny. Uzyskanie pozwolenia na zakupno dewiz zagranicznych uzależniono więc od zezwolenia delegatury dewizowej. Ta odsyła starających się o pozwolenie kupców do banków dewizowych. Te zaś ostatnie mają łatwy zarobek bez pracy. Bank dewizowy daje kupcowi pozwolenie i liczy sobie 1 1/2 do 2 pro mille. Każdy arkusz takiego pozwolenia przynosi sporo tysięcy. Banki nie zadowalniają się jednak tylko powyższym zyskiem. Zarabiają równie ładnie na zakupnie waluty na giełdzie; liczą bowiem oczywiście klientowi wedle najwyższego kursu, tak jakby notowania w czasie jednego zebrania nie ulegały żadnym zmianom. Waluty się wprawdzie nie poprawia, ale zysk jest, a to grunt.

POD ADRESEM INTENDANTURY OKRĘGU GENERALNEGO. Otrzymujemy odnośne pismo:

Odnośnie do notatki „Pod adresem Intendantur Okręgu Generalnego“ zamieszczonej w Nr. 21. str. 10 „Przeglądu kupieckiego“ z 27 V. br. wyjaśniam, że Okr. Kom Rekw. jest drugą instancją w sprawach rekwizycyjnych dlatego Intendantura O. Gen. jako instancja pierwsza nie ma żadnego wpływu na tok urzędowania w Okr. Kom. Rekw ta jest bowiem władzą niezależną (vide rozp. wyk. M. S Wewn. do art. 10 ust. 3 art. 11 i 12. Ustawy o rzeczowych świadczeniach wojennych). Odnośnie do samej zapłaty za zarekwirowane przedmioty zwrócono się za tut. L. 10712/21 Org. do wszystkich Starostw tut. O. Gen. i Magistratu miasta Krakowa, by wezwały ludność do zgłaszania swoich pretensji z tytułu świadczeń wojennych.

Nie wiele zgłoszeń tylko wpłynęło, dowód, że wszystkie pretensje zostały wyrównane.- Za Szefa Intendentury J Muller, mjr. m. p.

KUPCY ŻYDOWSCY NA RZECZ SKARBU NARODOWEGO. Centralny Związek warszawskich kupców żydowskich wydelegował swych przedstawicieli pp. Wacława Wiślickiego i E Kirszbrauna do Komitetu fachowego, który postawił sobie za zadanie powiększanie funduszu polskiego skarbu narodowego w postaci rzeczy drogocennych, zbieranych przeważnie ze sfer kupieckich bez różnicy wyznania.

KONFERENCYA W SPRAWIE TARGÓW WSCHODNICH, przygotowanych już na wrzesień br. odbyła się w sobotę, 4 bm. w Krakowskiej Izbie Handlowej i Przemysłowej. Zebraniu, w którem wzięli udział przedstawiciele świata kupieckiego i przemysłowego. przewodniczył p. prezes Epstein, który też obrady zagaił Referat o zadaniach Targów Wschonnich wygłosił p. Dyr. Turski wykazując z jednej strony konieczność nawiązania kontraktu między Wschodem a Zachodem, a z drugiej strony, że Lwów jako brama wypadowa na Wschód jest predestynowany do odegrania w handlu wschodnim dominującej roli.

W żywej dyskusyi, która się rozwinęła po referacie wzięli udział obaj przedstawiciele Krak. Stow. Kupców, pp. Fromcwicz Pfeller. Pierwszy położył nacisk na stosunki przywozowe i wywozowe, których usunięcie jest podstawowym warunkiem powiedzenia się roli Lwowa, drugi omawiał szkodliwe skutki etatyzmu, dając wyraz nadziei, że bez opieki rządu kupiectwo najlepiej nawiąże stosunki z Wschodem.

Wkońcu na propozycyę prez. Epsteina zawiązali obecni komitet agitacyjny, wybierając projektodawcę jego przewodniczącym.

Rozkład jazdy kolei żelaznych.

z Krakowa do Lwowa, Lublina, N. Sącza, Zakopanego, Wieliczki, Kocmyrzowa.

Nr. 1 o g. 0'14 posp. do Lwowa;
Nr. 603 o g. 5'20 posp. do Krynicy i Zagórza;
Nr. 6103 o g. 5'40 posp. do Zakopanego i Rabki,
Nr. 721 o g. 7'05 osob. do Lublina przez Rozwadów i Rzeszowa;
Nr. 221 o g. 7'50 osob. do Bochni;
Nr. 1411 o g. 8'25 osob. do Wieliczki;
Nr. 6101 o g. 9'00 posp. do Zakopanego;
Nr. 409 o g. 9'20 posp. do Lwowa;
Nr. 21 o g. 10'10 osob. do Lwowa;
Nr. 611 o g. 11'00 osob. do Krynicy przez Tarnów, Stanisławowa przez Stróże Sambor i Stryj;
Nr. 1213 o g. 13'25 osob. do Zakopanego i N. Sącza przez Skawinę;
Nr. 1413 o g. 14'00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę;
Nr. 6213 o g. 14'20 osob. do Kocmyrzowa;
Nr. 225 o g. 14'35 osob. do Tarnowa;
Nr. 723 o g. 18'50 osob. do Lublina przez Rozwadów,
Nr. 223 o g. 19'25 osob. do Tarnowa;
Nr. 23 o g. 19'55 osob. do Lwowa;
Nr. 1415 o g. 20'25 osob. do Wieliczki;
Nr. 613 o g. 20'35 osob. do N. Sącza przez Tarnów, Sambor i Stryj;
Nr. 1215 o g. 22'10 osob. do Zakopanego i N. Sącza przez Skawinę;
Nr. 25 o g. 23'10 osob. do Lwowa;

Do Warszawy, Poznania, Piotrowic (Wiednia, Paryża.). Cieszyna.

Nr. 4 o g. 0'35 posp. do Warszawy;
Nr. 16 o g. 0'50 osob. do Warszawy;
Nr. 24 o g. 5'00 osob. do Piotrowic;
Nr 206 o g. 6'05 posp. do Piotrowic (Pragi, Wiednia, Paryża)
Nr. 2 o g. 6'12 posp. do Warszawy;
Nr. 124 o g. 8'20 osob. do Żywca przez Dziedzice;
Nr. 12 o g. 10'20 osob. do Warszawy;
Nr 26 o g. 11'40 osob. do Piotrowic;
Nr. 112 o g. 13'35 osob. do Trzebini;
Nr 112 o g. 14'43 osob. do Piotrowic;
Nr. 912 o g. 17 osob. do Warszawy przez Dęblin;
Nr. 122 o g. 17'40 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice;
Nr. 22 o g. 19'00 osob. do Żywca przez Dziedzice;
Nr. 14 o g. 19'35 osob. do Warszawy;
Nr. 410 o g. 21'45 posp. do Poznania;
Nr. 6 o g. 23'00 posp. do Warszawy;